

2022

Ühtik number 10 kop.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisega aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tuselt ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:
Tallinnas, Harju ja Riikliku uulitsa nurgal nr. 46/15,
„Leaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.
Aadress: Wene keeles lüh- kui ka rabatirjabele: r. Ревель.
Журнал „Meie Mars“.

„Meie Matsi“ nimi ja selle nimega ühtinenud näopilt on ametlikult registreeritud ja kinnitatud, 12. detsembril 1914. a № 34191 all.
Järetegemise eest hotatatakse.

Nr. 32.

Laupäeval, 28. (10. apr.) märtsil 1915.

Nr. 32.

Saksa baterei Monši ääres võetakse Inglise ulanide poolt ära. Inglise kunstniku joonistus.

Dr. S. Masing'i toimetusel on ilmunud:

Naistehaigused

Haiguste kirjeldused, juhatused ja täielikud arstirohud haiguste ravimiseks; naisterahva suguelu ja waluta sünnitamine. Piltidega. Hind 1.50 kop.

Rodu-arst ja kodu-aptel

Haiguste aratundmine, ravimine ja arstirohud. Piltidega. Hind 1 rubla. Leaduse kirjastus Harju ja Riikliku uulitsa nurgal 46/15.

Inglise suurtükivägi. Väljajõit seisukohale.

Kaerte järele.

W. Muishel.

Päewa wiis polnud juba tõsist kokkupõrkamist olnud; raste, aegamisi liikuma hakkaw sõjamašin walmistas uusi hoopisi ette, ja tema hoogsad rattad keerlesid kuskil seal, kuhu moonawoorid lõppemata ribadest weeresid, jalawäe falkasi ümber paigutati, uusi plaanide wälja töötati ja tuhandeid võimalusi läbi arutati. Tulid teated, et sakslane enne ägedamalt peale tungima ei hakanud, kui lääne poolt uusi abiwägegi juurde saab.

Sädaohhtliku, kuid lõbusa, kaelamurdwa ja wahwust nõudwa maakuulamise töö peale määratud Kubani kasakate sotnjal hakkas juba igaw, sest seista tuli wäikestes külastes, siis mõnikümmeend wersta edasi nihkuda ja jälle oodata.

Ühelaadiliselt wenisid põnewad päewad ilksteife järele: tuli hooste teidumoonu muretsema, maakuulamise falkasi sakslaste seisukohtadest saata, kuid need kõik olid harilikud asjad. Kubanlased tõusid hommikul üles, jootsid ja söötisid hobuseid, puhastasid hobuse- ja sõjariistu, ja tundsid sedasama, mida töötas, elaw inimene niisugusel puhul tunneb, kui ta kibeda töö jaoks on tulnud, wahepeal aga sunnitud on ootama ja tühistest asjadega tegemist tegema.

Raheteisikümne meheline falk ratsutas wälja hoostele kaeru muretsema. Kasakal on hobune oma loom, seesama, kelle isa terve perekonna ofawõtmisel wäetennistuse jaoks walmis seadnud, sellepärast käib ta ka oma hobusega ifeäransis hoolsalt ümber. Ise päew wõi faks söömata jääda — on tühi asi, kuid hobune peab söönud, puhastatud ja õigel ajal joodetud olema. Hobuste asjus on neil ifegi nagu helitamisest märgata; nagu nüüdki — heinu oli küllalt, kuid mõned mehed nurusid fiiski sotnja ülema käest luba kaeru muretsema minna.

Meljateist aastane Wladef, kelle wanemate talu waenlaste ära purustanud, ja kes nüüd wabatahtlikult sotnjale teetühiks oli astunud, kinnitas, et kahelja wersta taga, pan Tshernjawski mõisas, kaeru „mis hirmus“ on.

Hommikul käisid Wladefi juures faks talupoega — üks hall, hästi riides, mõisa aidamehe laadi, ja teine nähtawaste — teomees. Need ajasid Wladefiga hulga aega salajuttu, ja see ainult nokutas pead. Siis kogus ta kolm-neli kasakat oma juurde ja seletas neile: ammu enne sakslaste peale tungimist sõitnud pan Tshernjawski mõisast Warsawisse, aidamehele aga — hallihabemega wanamehele, kes pisut eemal seisib ja Wladefi iga sõna peano kutumifega kinnitas — andnud ta käsu: heinad kõik ära põletada, et sakslaste kätte ei langets, kaerad aga („hästi head kaerad, niisugused kaerad, et!“) feldrisse matta ja seni hoida, kuni wenelased tulewad. Kui tulewad — wenelastele teada anda, et kaeru

wõtma tuleksid. Muidu aga — mine hoia sõja ajal — eht jääwad wiimaks sakslaste kätte.

Kasakad mõtlesid, sügafid pead ja läksid horunshi (noorema ohwitseri) juurde. See tortfutats kulmusti ja mürtises:

„Kaugele?“

„Wersta kahelja... käega katsuda!“

„Aga sakslased?“

„Noh, mis sakslased... Kus nüüd igalpool sakslased on?... Olge lahke, teatage esaulile (kaptenile)... „Hobustele tahaks ju ka ikka kaeru...“

Mehi minema lubades filmitfises esaul Domidentko neid pikklamisi üle, näris wurru ja manitfises tõsifelt:

„Teie olete juba sihufesed... tunnen teid!... pole see esimene kord. Minge, aga waadake, — kui midagi juhtub — kohe tagasi kui wälk. Et te mul seal sakslasega kifflema ei hakanud!“

Kasakate laiad näod muigafid naerda.

„Olge ikka, Stefan Dorofeifsh... ei hakanud. Kudas wõimegi? Meie ainult lähme nõnda, et hoostele saaks... Ta räägib, et kaeru olla palju; mis nad muidu mädanewad...“

„Kaeru, kaeru...“ tortfises esaul, „tunnen juba teie kaeru! Kui midagi juhtub, saate nii mu käest, et kaeru unesti enam ei näe...“

Ta wakis, waatas horunshi Popowi peale, kes meeste palwe ette kandnud ja pööras minema. „Minge peale. Aga et pimedaks mul tagasi olete... Ja neid pidage filmas!“

„Olge mureta, Stefan Dorofeifsh, kõik nii nagu kord ja kohus!“

Popow pööras ootawate kubanlaste poole ja andis waevalt märgatawa märgi. Kasakad tormafid õue pealt hooste juurde — neid kadulaste panema ja enne teekonda jootma.

Kasakate seas ei ole wahe ohwitseri ja liht-kasaka wahel nii filmatorkaw. Elu lapsepõlwest peale ühes ja sellesamas küllas (stanitsas), ühifed lapsepõlwe mängud, kus tulewased kasakad teinekord tulewase ohwitseri tubliste läbi kolgitwad, liidab sotnja ühifeks organismufeks, keda ühifed huwid köidawad. Elu lahutab lapsi alles pärastpoole — kui üks isa künni- ja niidutõös hakkab aitama, teine aga kooli waheajal korraka glünnafisti eht kadeti mundris koju sõidab. Muus asjus on nende elu aga ühesugune.

Niihästi horunshi kui esaul said väga hästi aru, et hoostele kaeru küll waja lähaks, aga wäesalga illemana ei wõinud esaul mehi ilma manitsemata ja torinata ära lasta.

Wanemateta jäänud Wladef, kes juba teist nädalat sotnjaga ühes rändas, ratsutas Popowi kõrwal suure määra selgas, keda sotnjaks „kapiks“ nimetati. See määra nimi seifis Wladefi isa surma ja Saksja ulanide wahifalga wangi langetamise looga lähedas ühenduses.

Esimest kahelja wersta sõideti ruttu ära, sest tee oli kurnis hea. Siis tuli mets, kus edasifsaamine juba waewalifem oli, ja wiimaks jõudsid nad jõe äärde, kust hooste selgas läbi ujuda tuli.

"Nüüd ei ole enam kaugel — wersta wiis weel," teatas Bladef, esimesena jõest läbi jõudes, "waat' seal. Kõik on maha jäetud, kõik inimesed ära läinud, pan ise aga sõitis sõja algusel juba minema."

"Esiteks ütleksid — kahetsa wersta, aga nüüd siit weel wiis," torises Popow. "Ega mina ütelnud, et kahetsa, nemad ütleksid," wabandas Bladef.

"Noh, olgu mis on, mis seal weel seletada! Näita edasi!"

"Aga seal waat'", näitas Bladef nagaikaga (piitsaga) paremale poole, kus nagu kaugel, kustuw tulekahju kumas, "seal on sakslane! . . . Ja seal, waat', ta — ma hommikul lasstin seal ringi — näha oli, kuidas woorid sinnapoole liikusid."

Popow waatas näidatud sihil. "Seal ja seal" — see oli mõlemilpool mõisa. Nähtawaste teadsid kajakad, aga ei õelnud meelega esaulile, et kaerte järele mine mine hädaohuga ühenduses seisab.

Horunshi sai sellest aru, mõistis ka seda, et tagasiööramisel nüüd peaaegu enam mõtet ei oleks. Bladef tundis ümbrust hästi; ta kinnitas, et mööda kõrwalist teesi mõisa wiib, ja ühes kohas pealegi niijugusest soost läbi, kus peale tema keegi teine teerada ei leia. Saksaslega kokkupõrkamist just suurt karta ei olnud.

"Noh, hea küll! Lase käia! Aga waata ja mul!" ahwardas horunshi Bladefit, hoost traawima pannes.

* * *

Vigi tund aega weel tublit traawi, mille puhul teraselt ringi waadati ja wahetewahel kuulatamiseks seisma jääd, ja nad jõudsid kõrge mõisa aia äärde. Bladef libises sadulast ja hiilas taha nagu kaks edasi. Kümme minutit oli ta kadunud ja tuli siis ühe suure mehega tagasi, wõttis weel wiis kajakat kaasa ja kadus uueste.

"Jala on parem ära tuua," seletas ta, "hoostega teeb ikkagi rohkem müdinat. Mine tea, mis weel wõib juhtuda..."

Kajakad ja Bladef jäid kauaks kadunuks. Mahajäänud kajakad tulid hooste seljast maha, kohendasid sadulaid ja kõnelesid sojnal. Keegi tahtis suitsu tegema hatata, aga Popow pööratas. Läheduses wõisid ehk sakslaste maatuulajad olla ja juhtumisi kajakaid üles leida. Ta ei kartnud küll kokkupõrkamist, aga ei soowinud seda, et pärast jälle esauliga seledust ei oleks.

Booltundi läks mööda, siis tund — mehed ei tulnud tagasi. Popow hakkas juba rahututs jääma ja katsus neile järele minna, kuid sattus kohe aia taha mingisugusesse kraawi, siis ronis pööstastesse ja oleks seal peaaegu tiiki kuku nud, mida pimeduses sugugi näha polnud. Ta pööras tagasi.

Waewalt sai ta kraawist, mis nähtawaste ümber terwe rohuaja oli tõmmatud, uueste wälja roninud, kui selga wõetud kaerakottide rastuse all ägisewad mustad kogud tema kõrwa kaswafid.

"Pagan sind wõtaks! . . . Peaaegu et ära uppunud oleksin," siunas ta, Bladefi ära tundes, "ma tahtsin teid otsima..."

Kähku puistati kaerad nüüd sadulakottidesse. Bladef oli meelega tugewa kajakat Sereda kaasa wõtnud, et temale poolteist kuli selga ajada. Sereda oli ainult korrats ägisenu, kui aidamees ja toomees tale kahelapuudalise koorma selga upitafid. Nüüd wangutas ta, kottisi kinni sidudes, ainult pead, meelde tuletades, kuidas ta kaeratotti läbi pimedada aia ja libedatel teedel komistades kandnud.

"Waat' nüüd, tähendab, on walmis," ümises ta sadulasse karates ja korda saadetud raske töö üle lõbu tundes. "Nüüd pole enam muud, kui las' käia!"

Drushina Wõrumaalt.

Esimene esimeses reas Kähri walla talitaja W. Matsen. Teine esimeses reas Kähri kohtumees J. Mandli. Kolmas esimeses reas Kähri kohtumees J. Mandli. Esimene teises reas J. Bibli (Kährist). Teine teises reas K. Klinsk. Kolmas teises reas J. Dinas (Wana-Koiolast). Kõik tegewas sõjawäes.

Üldamees ja tööline soowisid kajakatele head teed, horunshi ulatas neile jumalaga jätmiseks ja tänades kätt.

"Edasi, kajakad!"

* * *

Tagasi sõitsid umbes sedasama teed, mis tules. Aga näha ei olnud nüüd enam midagi, ainult nagu tulekumad wilkatasid siin ja seal. Zmelik oli ainult see, et need kumad igalpool olid, ees ja taga, pahemal- ja paremalpool. Korrats peatas Popow hobuse ja küsis Bladefilt, kas nad ikka õige tee peal on?

"Wist küll," wastas see kaheldes. "Pime, ei ole midagi näha," lühas ta nagu wabandades juurde.

Sõitsid jällegi ligi wersta edasi ja korraga hirnatub kuskil paremalpool hobune ja madal, kähisew hääli küsib:

"Wer da?"

"Hinge kinni pidades jäid kõik nagu üks mees seisma. "Käbalaste läks . . . Lõksu langejume!" sähwatas Popowil peast läbi ja ta sofistis lähemale kajakale:

"Pahemalepoole ja korrapealt umbnelja... Anna edasi!" Nagu lehtede sahin tuule käes kuuludus käsu edasi andmine.

"Edasi!" heitis horunshi lühidalt ja poolwalsult, hoost kannapealt pöörates.

Kaheteiskümme hobuse tume kahjamiidin peletas põnewat õwaukust ja selsamal filmapilgul kähwatas tagant pauk, siis teine, ja siis läbisegamine hull paukusi.

"Ohoo!" mölgutas Popow, sadulas ettepoole paenutades, "neid on siin koguni terve eskadron!"

Tuul wilkistas kõrwades, hooste meeletu kihutamine andis julgust ja hoogu. Pealegi tõstis meeoleolu weel see, et ümberringi pime õõ on ja keski ei näe, kuidas kajakad oma hooste selgas lendawad. Juba ongi nad kaugel, nii et sakslased neid enam kätte ei saa.

Ratsutafid wersta kolm ja hakkafid hobuseid peatama. Gestpoolit hakkas juba selgeste koidukuma paistma.

"On Bladef siin?" küsis Popow.

"Aga kus ma peatsin olema, ikka siin," wastas see, lähemale ratsutades.

"Mis fa, ligund, meid Saksa wahisalgaga otfa wedafid? Oleksime peaaegu lõksu langenud."

"Pime ju! Näete ifegi, pole midagi näha . . . Nüüd aga oleme päris ära effinud."

Jaan Potta,
Tallinnast, 23. okt. vabem. J
jalast raskete haavatud.

Georg Jürgens,
Tartust. Lühingus sakslas-
tega langenud.

Karl Bahi,
Tartu kr. Tegewas sõja-
wäes.

Karl Selm,
Saaplastu kr. 17. detf. R. all
jalast haavatud.

Peeter Soots,
Karksi w. Praegu sõja-
wäesjal.

„Pole asi! Mis seal ees on? Lippa, waata!“
Bladet libises tase sadulast ja kadus.
Seisid ja ootafid jälle, ja kõigile näis, et nad juba mitu
korda enamalt sedawiisi seisnud ja ootanud on, leff pime-
dat ööd.

Wiimaks kuuludus just Popowi kõrwal kahin ja Bladeki
hää! ütles:

„Seal on sakslased . . . seal jõe ääres wana westi juu-
res. Sobuseid on palju neil.“

„Nii siis, jällegi ees!“ ümises Popow. „Noh, pööratel!“
Pöörasid jälle paremalepoole ja tagasi ja kiikusid uueste
sadulas, üle tumendawa legendiku traawides.

* * *

Sõitsid ligi tund. Ja jällegi oli ees, arwatawaste ära
riikstatud külas, tulekuma, ja jällegi tõi maakuulamisefele sa-
detud Bladet teate: sakslased. Ja weel ihte:

„Ma roomasin ringi ümber külla — tahtsin teada, mis
killa see on. Täna was on suur poolpõlenud pärnapuu, tä-
hendab — Siptõ. Raskkimmend laks wersta meikt! Ümber-
ringi aga on sakslased. Tean selgeste, eila luurasin siin
ringi!“

Tuli nii wälja, et kasakad Saksa eelwägede poolringi
taha olid sattunud. Popow mõtles, sügas kula ja kutsus
mehed kokku. Pidasid nõu kõik, ifegi Bladet; asi oli igate-
pidi halb, mõtle kudas tahad. Endist õiget teed polnud
nüüd, kus mitu korda kõrwale läänatud ja umbnõelja kihu-
tatud, enam mõeldagi leida. Siia jääda oli ta wõimata:
walges lajewad sakslased nagu kärbsed maha. Mis teha?

Kasakad waitisid. Esmesena katkestas waitimist Sereba.
„Noh, mis ilka, ükskõik . . .“ ütles ta ükskõikelt,
„peame läbi raiuma . . . Ega's nii otsekõhe ka wõi wangi
anda!“

„Läbi raiuda, läbi raiuda!“ toetasid teised, „tulgu seal
mis tuleb, aga koju peame saama . . . Nii kui nii oleme
hiljaks jäänud, esaul hakkab urisema . . .“

Selle peale töötati plaan wälja, kudas läbi raiuda.
Bladet seletas, et maanteeni wersta kuus ja sealt edasi
mööda maanteed meie eelwägedeni wersta kümme tuleb.

„Ma tundsin poolpõlenud pärnast ära — wälgust pu-
rustatud. Siptõ — tean küll. Minu üks sugulane pidas
siin kõrtsu. Nüüd on kõrtsus sakslased.“

Wõtsid wersta maad pahemaltpoolt ringi, seifatafid
mitu torda, kuulafid; wõtsid korda kats weel rohkem pahe-
malepoole, leff et Saksa eelwahtide peale sattusid, ja teeru-
tasid legendikul ringi, peafihiti nüüd ilka filmas pidades.

Kui üsna maantee äärde jõudsid, kus sakslastel ihte
wahtide ahel oli, pidasid kasakad kõik kinni ja andsid üks-
teisele sõnal kätse edasi: karjumise ja huilgamisega peale
tormata, mõõkabega raiuda, läbi pääsesdes aga edasi kihu-
tada. Kui ootamata takistus juhtub olewat — korraga
ihtes hoostega maha ja hooste keha warjus igalepoole tuld
anda. Siis jälle hooste selga ja uueste edasi.

„Noh, Jumal õnnista!“ sofstas horunshi, miitfi maha
wõttes ja ristitähete ette tehes, ja tema taga sahisefid, nii-
sama ka korraga miitfid. „Laf! kätse!“

„Oho—ho—ho, hurr—r—ra—a—a—a!“ mõirgasid hääled
ja paljaste mõõkabega kihutafid kasakad häätekomina poole,
„hurr—r—r—ra—a—a—a!“ . . .

Korratu, palawikulise lastmise tulukesed wälgatafid
pimeduses, tuled sähwatafid esmalt eest, siis ka pahemalt ja
paremalt poolt.

„Anna tale, tõmba tale, hurra—a!“ mõirgasid kasakad,
täie hooga sakslaste rea peale kihutades, „hur—raa—a!“

Paulwa, peene wingumisega wuhisefid kuulid ümber-
ringi, niisama korratud, kord liiga kõrged, sealtjamaast liiga
madalad, lamajate poolt lastud — ja ennaft madalasse
lastes, sadula külles peaaegu rippudes sähmas horunshi
mõõgaga waenlasele. Ja siis oli kasakate rida juba waenlase
ahelast läbi ja kihutas solistades mööda mingisugust soomaad.

Paremalt ja pahemaltpoolt pragisefid ehmatanud pau-
gud, tulefähwatustega pilkft pimedust walgustades. Kuu-
lid lendasid ümberringi nagu pimedad mesilased ja tunda
oli, nagu oleks waenlane õige sihi tabanud.

„Waha!“ käratas Popow poolkarjades ja langes hooi
pealt sadulast märja maa peale.

Nagu kivistanult jäid hobused seisma ja piiskkuulide
wingumine sundis neid ruttu põlwili ja siis siruli lastma.
Kasakate salga nagu poleks olnudki enam, kõik jäi waitfels
ja julas mustendawa maaga ihte. Minult sakslaste paugud
pragisefid.

„Lollus, kõrgelt wõtad, wähe weel pudru sõnnud!“
torises Popowi kõrwal noor hää. „Kas anname wastu?“

„Mitte lasta, keegi ei tohi lasta!“ kähistas Popow.
„Samame niisama pišut, neil aga jatkub lastmist terweks
ööks. Aga kus Bladet on?“

„Siin ta on,“ wastas Sereba. „Tema „Kapi“ sai
matju — langes, pois lendas nagu wurrkann seljast. Ma
tõmbasin ta kraetdpidi oma juurde sadulasse — nüüd kihu-
tame kahe mehega.“

„Oled terwe, Bladet?“

„Kätt pišut pörutasin kui lendasin, aga pole wiga, maa
on pehme — puhta soo siin,“ wastas Bladeki hää. —
„Kapi!“ kahju, kust ma uue saan?“

Lastmine ei waitinud, aga muutis fihiti. Nähtawaste
ootafid sakslased, keda kasakate ootamata ilmumine nende
leffkohta hirmfaste ärewusesse ajanud, nüüd igast küljest
kallaletungimist, wõib olla mitme sõnja poolt.

Popow pidas lastmise wälgatufi filmas, tõusis ülesse ja
ajab ka hobuse ülesse.

„Sadulasse, wennaüksed! Nüüd laseme tasaketi edasi,
rutata pole kusagile. Walgeks jõuame koju, hobused taha-
wad ka puhata“, sõnas ta. „See oli, et kaeru ilka saime!“

„Kaerad, peab ütlema, on eht seemnekaerad . . . tera
kui kuld“, tähendas Sereba, sadulasse karates. „Saawad
hobused ometi natuke rammu juurde.“

Bitkas reas ratsutafid kassad niid juba maanteed mööda edasi. Tagapool läks lastmine ikka hullemaks, isegi kuulipilduja iseloomuliku podisemist oli juba kuulda.

Kassad ititafid; kõnelesid kaertest, hoostest, naersid ainukese kaotuse, Wladeki "Kapi" üle, kuid tormijooksust, waenlase ahelast läbiratumisest, ei lausunud sõnagi. See oli harilik, tähendab, midagi ootamatat ega kangelasetegeu siin ei olnud. Meel oli lõbus, et häid kaeru olid saanud, ja kangeste ajas naerma see lugu, et sakslane niid lasta ragistab, ilma et teaks tubu ja talle peale, ja viimaks koguni terwe lahing lasti lähed, kui omad mehed pimeduses juhtumisi omade peale hakkawad lastma.

Kui warsti ka kufagil kaugel selja taga suurühtlil tumedalt mürtfatas, hakkas ka seni tõsine ja wahetuhtumise üle pahane horunshi Popow naerma:

"Nõnda, nõnda jah, anna neile kassatele, paganatele! . . . Waata, terwe korpus teisa!"

* * *

Walge oli juba wäljas, kui kassad oma seisukohale jõudsid. Gemalt kostis ikka weel plüsilastmine ja aeg-ajalt mürtfatas suurühtlil, ofsekui neile wastates. Kassad wõtsid sadulad maha, sõrusid hobused üle ja hakkasid kaasa toodud kaeru jaotama — karnitsatesse puistama ja tera kiitma.

Sorunshi walwas, et kõik nagu kord ja kohus ära jaotatud saaks, ja kui esaul Domebenko wälja tuli, teatas ta temale: "kõik heas korras!"

Esaul näris wurru, waatas kõrde märgade hooste peale, keda teised mehed kõnnitafid, ja torises:

"Heas korras, heas korras . . . Sunnen juba teid: heas korras! Siin käis juba jalawäe juurest kästjalg — lastakse? Kas ei kiputa meie omade kallale? Sunnen juba, tudas teie heas korras käib!"

"Ei ole midagi, ainult kaerte pärast, Stepan Dorofeitsh, ja küll on head kaerad! Mitte kaerad — aga suhtur kobe," hakkasid kassad omalt poolt seletama.

Nende kawalad näod waatafid rõõmsalt esauli otja ja hallides filmades walgatas nagu lapselik wallatuse tulufe.

Domebenko wõttis kottist peotäie kaeru, kaalus peo peal. "Kaerad on tõeste head," tähendas ta siis, head meelt tundes, et hoostele niid tugewamat toitu wõib anda.

"Aga nad lastawad seal ikka weel edasi!"

Kassad waatafid ükskõiksest ringi.

"Ea! kupaatawad — lollid teised! Sementshut, mis sa, pagan, karnitsa ära wiisid? Urwad, et teised ei tahagi saada? Anna siia!" kõnelesid kassad ja jattafid kaerte jaotamist edasi, ofsekui poleks midagi olnud, mille üle kõnelda makfats.

Wene suurühtiwägi tulejoonel.

austri-jaagud*) on. Kiireste seadmine suurühtid kalla taha lastewalmis, jalawägi asus ritta suurühtide ette. Wene preester pidas wäikse palwe ära ja siis hakkasid kõik metsa poole marsima. Kui juba metsa jõudsid, algas püsti ja kuulipilduja pragin peale ja ka meile anti telefoni teel käst lastma hakata. Mõne sekundi pärast oligi kõik ilm sõjamüürit täis ja weel wähe aja pärast hakkasid juba haawatud tulema: kes tuli oma jalaga, keda kanti raamidega. Sealsamas hakkasid ka sniised pardid metsa pool liituma, üks selts teise järele. Need olid austri-jaagud, keda meie poisid wangi wõtsid. Jaagud olid wäga lõhufad poisid, suitfetasid pika warrega piipust ja andsid oma tubakat meile suitsetada. Lahing kestis õhtu pimedani, siis jäi kõik wäikseks ja austri-jaagud taganesid. Wõit oli meie. Teise päewa wara hommikul läksime weel wersta kolm edasi ja panime suurühtid jälle lastewalmis männametsa äärde, kuulikastid aga paarjast sammumeele metsa warju. Aga austri-jaat nägi wäikseste meie batari ära ja hakkas meie batari peale nii hirmsat tuld andma, et kuulid kui rahet maha lendas. Hobused tõmbasid kõrwad pea külge, pugefid üksteise liigi ja wärisefid kui puulehed tuule käes. Aga sellest oli weel hea õnn, et kuulid wäga kõrgel lõhkesid, ei teinud teised tellegile wiga. Meie komander leidis nende batari ka üles ja hakkas, ikka 8 kuuli korraga, neile lastma, ikka ühtejärke, ja jaagude asi oligi otjas — panid putkama ja jättid oma kottifid suurühtid maha . . . Järgmisel päewal liikusime jällegi natuke edasi ja seadime suurühtid just teist eilast lahinguplatssi ülesse. Siis käis ka seal ringi waatamas, tudas meie kuulid olid purustanud. Kõik maa oli jaagude surnukehadega kaetud: kellel olid jalad otjast ära, kellel pool pead, ja sõjariistu olid kõik kohad hunikus täis. Seal kohal tuli meil terwe nädal paigal olla ja ühtelugu oli kiire lahing, nii et aega polnud surnuid maha matta ja surnud viimaks nii hirmsaste haigema hakkasid, et hommikut ja õhtuti enam hingata ei wõinud. Ka haawatutel tuli mõnel kaks päewa metsas olla, siis lõime austri-jaagu jälle sealt wälja ja ajasime taga . . . Ühel keffööli jõudime ühte Austria külasse, seal ei olnud rohkem kui 4 wõi 5 inimest, sest nende soldatid olid neid hirmutanud: Wene soldatid tapawad teid ära, kui kätte saawad. Aga pärast rääkisid need, kes külasse jäid, teistele, et Wene soldat ei tee tellegile paha, siis tulid kõik wälja, ja ma pean tunnistama, et Austria rahwas ülespea wäga lahke wenelaste wastu oli . . . Üks koledamatest lahinguteist oli meil S. jõe ääres. Kaks nädalat aega ei olnud õõd ja päewad muud kuulda, kui üks hirmus müürit ja ragin, nii et maa jalge all põrus. Säärants õõ ajal wehkles taewa all

*) Австрия — austriaalane.

Cesti sõjameeste kirjand.

I.

13. weebuaril 1915.

. . . Esmine lahing oli meil kobe peale seda, kui raudteega A. jaama jõudime. Wõtsime suurühtid ja hobused wagunitest maha ja hakkasime piki maanteed minema, kuni kell 12 õõsel ühte Poola külasse jõumajale jääme, kus hoostele süüa andsime ja ise natuke kehakinnitust wõtsime. Järgmisel hommikul wara anti käst kiireste edasi minna. Rihutafime siis aga ka nii, et selle suure sõiduga kaks hobust meil lõhti lätsid. Kell 11 jõudime ühte külasse, kuhu peatama jääme. Umbes werst maad sellest külast eemal paistis suur tammemets ja komander ütles, et selle metsa taga seal

J. Klook,
Lümmadalt. Saawatud.

J. Kurm,
alamohw. Pärnust. Mitmes lahingus olnud ja
9. nov. haawatud. Praegu kirjutasjaks.

Mart Erik,
maatantsew. Kuu w. Te-
gewas sõjawäes.

kui tulemeri, mis wahel heledamaiks, wahel tumedamaiks muutus — see tule wehklemine tuleb suurtükki lastmistest. See lahing wõttis küll palju ohwrid, aga wõit jäi ikka meile ja austri-jaagud panid jälle putkama. Kui üle jõe läksime, siis käisime lahinguplatstil jälle vaatamas: maa peal oli surnuid nii palju, et maad ei paistnud, ja suurtükki kuulid olid maa nõnda ära purustanud, et igast kohast läbigi minna ei saanud. . . . K. jõe ääres lastsid jälle meie mehed austri-jaagud kaks korda meelega üle jõe tulla, ja siis lastime silla jõe pealt õhtu, et nad tagasi ei saats minna. Ja õösel, siis läksid meie mehed piisifikitudega nende kallale ja wõtsid jaagud wangi, kõi 4000 meest. Nüüd on suurtükki lastmist enamaste igapäew, ja ilmad on juba kaunis soojad; lund ei olnud rohkem kui jaanuarikuul, nii et maa wahel walge oli. . . .

Terwitusi kõigile, kes mind tunnewad

M. Klammer

II.

. . . K. lünnast marsšissime wälja, jakslast taga ajama. Aga olid kaunis pikkade jalgega teised, jõudsid edasi nii kiirelt, et enne nädalat neid silma ei saanud. Iseäranis kiired on nad weel siis, kui Wene kasalat näewad — arab kui meil kodumaal jäneseid, hagiijat nähes. Esimene suur lahing oli meil kaunis ilusa päikesepaistelise ilmaga. Hommik oli nii jõe ja päite paistis nii kauniste, otjekui oleks tahtnud ennast meie wiimast korda näidata. See oli hommikul umbes kella wiie ajal, kui meid üles aeti ja käst anti lahingusse minemiseks walmis seada. Waewalt paar tundi hiljem marsšissime juba külast wälja, kus meid wiienda wersta peal lahingurinda seati. Seal lastime siis juba taja hiilides edasi, ilma sinuapoole, kus waenlane pidi olema. Saime jedawiisi umbes wersta maad läinud, kui meile käst anti tuld anda. Panime püssid palge ja hakkasime waenlase poole kuulisi saatma. Tema ratsawägi läks parajaste külast wälja — taganesid ilma wastu panemata. Siis lastime weel wersta poolteist edasi, kus jälle endi püssid tööle panime ja ta waenlase käest kuulisi wastu hakkasime saama. Esialt ei saanud sellest dieti aru, kuulsin küll kuulisi winguwat, aga arwasin endi kuulid olewat. Seal nägin aga oma sõpru langewat ja ülewal sbrapnelli lõstewat. See ajas mu südame wiha täis, heameelega oleks tahtnud neid näha ja siis nembega dige wõidelda. Hiilisin selleks paar sammud edasi ja andsin tuld. Wõitlusetuhinas tungisin weel mõned sammud edasi, aga näen, et ei aita: waenlase kuultrahe läks ikka tihedamaks. Waatan siis ringi, aga ei näe oma mehi enam kustil. Hakkasin omale kuulide eest warju otsima, saingi ühe wäitje mätta taha, kus õhtu kell kümneni warjul olin, ja kui lastmine waitis, läksin oma wana kohta tagasi. Teisel päewal korjati meid jälle totku ja saadeti uueste tuleliini peale. Seal olime jälle ühes suures lahingus, mis esimejst weel hirmsam oli, sest lastime waenlase batarei tule alla. Kaotasime seal hulga endi sõpru, aga waenlasi langes siiski rohkem. Tuleliinil

wiibisin nüüd ühe joonega kaks nädalat, siis lasti wäsimust puhkama.

Nüüd olen juba terve ja tahan weel kord oma surmawa rüüstaga tagasi minna. . . .

Aleksander Böldoitt.

Uued ja ajatohafed raamatud:

Sahimehe käfiraamat.

Täielik püssitundmine, püssitheaduse proowimine jne. Linnukoerte tõud. Koerte kaswatamine ja wäljapetamine. Mitmesugused jahipidamise wiisid. Tähtsamad jahiloomad ja linnud. Piltidega. S i n d 70 k o p.

Roduloomade arstimine.

Sobuste, weiste, lammaste, kitsede, sigade, koerte, kodulindude haigused ja arstirohud nende rawitsemiseks. S i n d 30 k o p.

Guguliseft kaswatuseft ja enesekaswatuseft.

Arst M. J. Pokrowskaja. Suwitaw kirjatoõ ja soowitaw lastekaswatajatele ja kooliõpetajatele. S i n d 50 k.

Waenuwäljal.

Arpadletud majad ja külad,
Korstnad ükfinda tõstwad weel pead,
Maa merega wärwitud kirju
Ja tapetud igal pool maas.

Arasõttutud on wäljadel wiljad,
Põllud risti kõi kraawisi täis;
Igalpool on hauad ja ristid —
Surm ükfinda lõitust siin peab.

Õpimeiduseft huluwad toonid
Wäga kaeblikult kostawad sealt:
Maha jäetud need näljased koerad,
Kui tõstatid waimud seal häält.

See pilt on nii kohutaw-kole,
Kaastundmus ei leia siin maad,
Mul üksi on pisarad palgel —
Siin surmale üksi on maad!

Joh. Ströome

Saawatud Eesti sõjamees
145. Petrograbi linna lastfaretis.

Ringitus paganatele.

Terwe küla tundis Riipse Marti, kui oma last. Ja miks ei pidanud nad teda tundma? Iga päew oli ta ju igas talus küllaline. Kuigi ta wallawaene ei olnud, andis tale siiski igati heameelega taldrefu suppi ehk tangupudru, sest ta oli lugupeetud jutuwestaja. Ta rääkis eite dele niisugustest asjadest, mis nendele motta mööda, nagu koflastest, supikeetmisest, tubade koristamisest... Meestele pajatas ta küündimisest, wilja seifukorraft, sõnnikuweost... Ja ta lastega ajas ta head juttu ja mängis nendega isegi „mänguhobust“...

Oma wälimusega ajas Riipse Mart aga igal wõõral külmad jubinad üle selja. Säärants imelik oli ta miits, ehk „wurafik“, nagu ta seda ise nimetas. Mitte sellepärast, et see wana ja kakkine oli ja läikis, waid et ta mitu asja korraga näitas: kui teda eest waadata, siis oli ta nagu midagi läikiläki taolist, tagant waadates paistis ta nagu lõssi löödud pudrupada ja kõrwalt, kui „kõik tormid ja tuuled läbi elanud“ torukübar. Ja seda miitsi hoidis ta kui oma filmatera: kui ta tooli peale istus, siis keeras ta miitsi esmalt hoolikalt kolmeks ja seadis siis ilusti tooli peale, muidugi istus ta siis ise otja.

See oli miits. Aga weel midagi imelikku oli ta kuub. Mati oli see ta selgas, olgu pafane külm või kõrwetaw palawus, ja keegi ei teadnud, misjugu ne rüe tal selle wammufe all oli. Küllanaised ütlesid dieti, et sellel wammufel küll enam oma rüet ei ole, sest see paistis tõeaga jämeda nõõriga üksteise kõrwa aetud kalfsuderodu olewat.

Misjugu ne oli see Riipse Mart ja niitwiisi kõmpis ta iga päew mööda küla, olgu selge ilm või tulgu wihma kui oawarrest.

Mina olin sellel ajal just „Miku“ talus sulaseks. Oli ilus pühapäewa kehtpaik. Wõõras olid täna talgud ja kõik woorisid nüüd sinna, et juua õlut, kuni wats rebeneb ja tantsida, kuni jalad enam ei kannata.

Ma olesin ka sinna kõigest südamest-meelest läinud, aga üks kurjawaimu koeranael oli oma asukohaks just minu reie määranud, nii et ma waewalt käia wõisin, mis siis weel tantsida! Mis mees ja oled, kui talgudele lähed ja tantsida ei saa. Nii jäigi sinna minemata. Käisin siis ajawiteks jalutama.

Näen: wana Riipse Mart tuleb kõmpides wastu. Tubli lepa wäädi oli ta kusagilt tee äärest leidnud ja lükkas nüüd ennast sellega tantsi tagant.

„Roh, Mart, kuhu nüüd? Kas talgudele wõõh?“

Mart jäi seisma ja ta üle kaunis priske näo lendas salarõõmus naeratus.

„Mis mina nüüd sinna!.. Lähen hoopis õpetaja juurde.“

„So—oh! Wõi õpetaja juurde! Mis siis sinna?“ imestasin mina.

„Õpetaja juurde näh! Lähen annan misjoni heaks paar kümme kopikat.“

See tuli nii ootamatalt, nagu kõrtsis pudeli hoop kehtet „sihverplaati“! Tema, Riipse Mart, kes nii kole-ihnus oli, kelle käes weel keegi kopikatki polnud näinud, lähed ja annab 20 kopikat misjoni heaks! Edepoolest, kui keegi mulle seda oleks rääkinud, ma oleks ta koha pörgu saanud, aga nüüd nägin ja kuulsin ma seda oma „organidega“. Ja pealegi läitis Wardi käes sulauus kahelümmeline, ning keegi polnud weel kuulnud, et Mart ka waletanud oleks.

„Wõi misjoni heaks... Wõi, wõi!..“ tulid mul wiimaks sõnad, nagu kaitahobid, suust välja.

„Ja—ah! Ara imesta ühti! Eks pea ifka waestele paganatele kah andma. Rusk nad, waesed, muidu Jumala sõna kuulda saamad. Ja—ah! Ara imesta ühti! Pean aga ruttu minema. Prasjai!“

Ja lepa wäädiga ennast tantsi taga lükkates, kõmpis ta mööda teed edasi. Ma waatafin teda, nagu poolhullu opanni tagant järele...

Belgia ulanide tormijooks Saksa wäesalga peale.

Aga see oli ifka sula-tõsi jah! Terwe küla rääkis pärafft, kudas Mart õpetaja juures misjoniraha käis wiimas ja kõik naerfid nii, et kõhud paukusid.

Waat, kudas asi oli.

Mart läks õpetaja mõisa, ootas, nagu harilikult, oma kats tundi kõõks ja lasti siis õpetaja juurde.

Ragu ta komme ifka, haaras ta miitsi peast, keeras selle siis ettewaatlikult kolmeks, pistis hoolikalt kaenlasse ja ütles alles siis:

„Tere, austatud õpetajaherra!“

Õpetaja, kelle otsaesine juba siniseid pilwi ajas sühkest imelooma oma tuppa astuma nähes, ei opanud ehitets midagi ütelda, waid pomises ainult midagi oma kitsahabemesse.

„Tere, austatud õpetajaherra!“ algas Mart uueste ja katsus oma selga weel rohem kiitru tõmmata.

„Mis sul waja?“ pööratas nüüd õpetaja ja kergitas prilla.

„Tulin auliku õpetajaherrale natuke...“

„Mis?!“ pööratas õpetaja wahela.

„Tulin tooma mõne kopiku misjoni heaks,“ ütles Mart kõikumata rahuga.

„Ahaah!“ Õpetaja nägu muutus korraga imelahkeks, lumiwalged käed signesid lauale ja silmad hakkasid särama.

„Ja—ah! On waja, armas mees. Need neegrid seal kangel Africas janunewad Jumala wilja järele ja selleks on palju, palju raha tarwis, et kõik neid ümber pöörata.“

„Ega ma nende neegritele ei toonudki,“ ütles Mart täieste rahulikult.

„Kellele siis? Kas ehk türlastele? Jah, eks nende ole ka...“

„Ei, see türl... Aga ma...“

„Kellele siis? Anna raha siia!“ Õpetaja hääl muutus juba kärstluseks.

Nüüd astus Mart õpetajale natuke lähemale ja kehitas kaenla all miitsi.

„Ma tulin natuke abi tooma... meie oma rahwale siia. Täna meil kallid püha, aga terwe küla töötab mõisa põllu peal. Eõin natuke, et saaks nende ometi wähetegi räägitub, et pühapäewa pühitsema ifka peaks. Ra hale näha!“

Oh ja mu meie! Mis siis juhtus! Õpetaja muutus nagu ähtiwaks supikatlaks, tindipotta ja sulepäid lendas waefest Wardist mööda. Aga Mart, nagu kangelane kunagi, läks rahulifelt selle shrapnelli rahe all uksest välja, pani miitsi pähe, naeratas oma ette ja pistis kahelümmelise wammuse taskusse...

Edepoolest, seda lugu naeris terwe küla, ja kui õpetaja Marti nägema juhtus, siis läks ta otsaesine sajasopilifets ja ta kiirendas sammude.

Riipse Mart aga naeratas...

Heinrich Aldermann,
Järve w. Tegewas sõja-
wäes

Tõnis Brül,
Raitülast. 18. okt. E. idest
üle minnes langenud.

Georg Hindper,
wabatahtl. Jõhwi st. Edja-
wätsjal.

Aleksander Wilers,
Jõhwi st. Edjawätsjal moo-
nawooris.

Ludwig Dberg,
Kõlga w. Wettwebel sõja-
wätsjal.

Jaan Aren,
Tallinnast. 9. nov. haaw.
lueste sõjawätsjal.

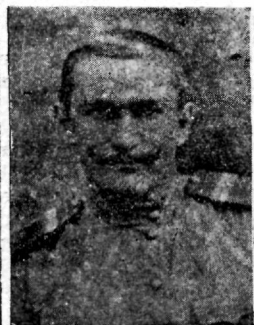
Gustaw Miltwet,
W. Wändra st. 6. nov. haaw.
watud. lueste sõjawätsjal.

Rudolf Atberg,
Paide kr. Lohingus haaw.
watud, nüüd sanitarits.

Gustaw Kuulpat,
Kliu w. Parema st. küljest
haawatud.

Juhanes Koberg,
Kõlga w. Wettwebel sõja-
wätsjal.

Gustaw Lees,
kaardiväel. Kõrgesaarelt.
Edjawätsjal.

J. Puht,
Saaremaalt. W. all haaw.
watud.

Eduard Siff,
Eraftwerest. Tegewas sõ-
jawäes.

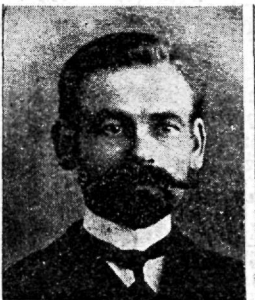
Anton Kullama,
Jõhwi w. 9. nov. kabe
tuuli läbi langenud.

Eduard Ahje,
w. alamob. v. Korffist. Wah-
wuse eest Georgi rist.

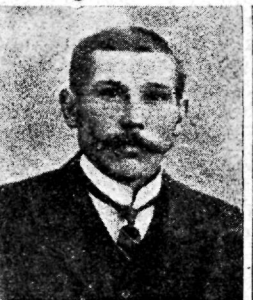
Mihkel Põldema,
Kõlga w. 10. okt. jalast
haawatud.

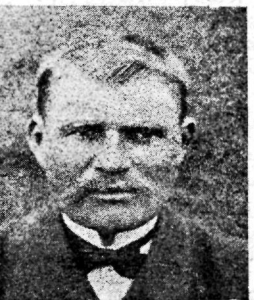
Jüri Wikat,
tagawaraw. Kaasikult.
Wäeteenist. wabastatud.

Jakob Koojimägi,
maatatsifew. Tallinnast. Te-
gewas sõjawäes.

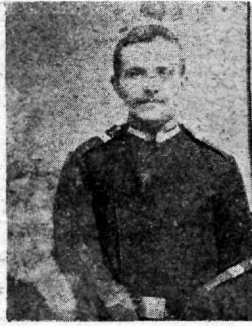
Iwan Piip,
17. augustil langenud.

Juhanes Känd,
Ania w. Tegewas sõja-
wäes.

Johannes Reinart,
Serewere w. 19. detf. haawat, nüüd teadm. kadun.

Joannes Leppit,
Wetf. w. Praegu sõjaväel.

Aleksander Emar,
Sartu w. 23. jaan. W. allituvõdit. pahem. käest h.

Josep Waab,
Sartu kr. Augustikuul lahingus teadmata kadunud.

Ed. Ewart,
Pärnumaalt. Lahingus jätlastega käest haaw.

Eduard Luff,
Warudist. Arstina sõjaväel.

Joh. Petermann,
Sartust. Segevas sõjaväes.

Alekf. Andermann,
Sartust.

A. Wõfo,
Põlvalt. Kodus parandusel.

Alekf. Lindemann.
13. sept. pahem. käest haawat. Kodus parandusel.

Peeter Eldermann,
Saapsalu kr. Praegu sõjaväel.

Mihkel Eldermann,
Saapsalu kr. Praegu sõjaväel.

Jaan Peetmann,
Tallinnast. Detsembril. lahingus põrut. Aueste sõjav.

August Leinasar,
Laitf. w. 8. nov. R. all teadmata kadunud.

Eduard Leinasar,
Laitf. w. 8. nov. R. all käest ja peast h. Aueste j.

Jüri Spiegel,
Simuna-Sallast. Saksamaal wangis.

August Adelbert,
Serewere w. 19. nov. R. all surmavalt haawatud.

Jakob Püts,
Rõuge kih. W.-Jaap. sõjav. 2 auraha jaan. Edjaväel.

Jaan Männik,
W.-Wändraft. 16. detf. sõjaväel. läheduses surnud.

Karl Mattis,
Kaagjärve w. Lahingus jätlaste vastu langenud.

Jaan Kuulmets,
Praagü sõjaväesjal.

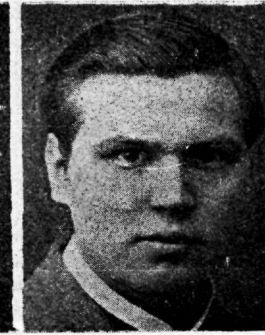
Aleks. Bremraud,
Paide maak. 26. aug. ja-
last haavatud.

Jüri Lepp,
veterinär-velskler. Praegu
sõjaväesjal.

Friedrich Krefsmann,
Räpinast. Wahwuse eest
Georgi rist.

Johan Palu,
Karulaast. Praegu sõja-
väesjal.

Jaan Kuff,
Witrasfi w. 29. detf. S. all
teadmata kadunud.

Woldemar Sarw,
tootööp. Saaremaast. Aust-
ria wangi langenud R. all.

Jakob Piir,
Wõltsikult. 8. detf. lahingus
teadmata kadunud.

Johannes Saarts,
Wilsandi k. Tegewas sõ-
jawäes.

Jaan Lamm,
Luhalaanest. Praegu sõja-
väesjal.

Jakob Brunt,
Sammitu w. Tegewas sõ-
jawäes.

Jakob Heide,
Kloostri w. Käest haaw.
Läheb uueste sõjaväesjale.

Herman Leppik,
Difu w. 20. okt. ja last haaw-
watud. Uueste sõjaväesjal.

AUSTAW Praks,
Palmfi w. 23. sept. lahing-
gus langenud.

Ruben Kaew,
Wafawereft. 10. aug. la-
hingus langenud.

Mihkel Ufar,
Paadrema w. Praegu sõ-
wäesjal.

Eduard Tisler,
Kõhtla w. W. all pahem.
käest haawatud.

Aleksander Oja,
Jõhwist. W. lahingus tead-
mata kadunud.

Eduard Wilberg,
alamohw. Tallinnast. Wah-
wuse eest Georgi raba.

Karl Wilberg,
Tallinnast. Käest haawat
Wahwuse eest Georgi raba

Wankuwal troonil.

Woldemar Urbani roman wabastamise sõjast.

(31. järg).

Hertsfog naeris pilkawalt. „Teie ei oota ometi, kapten, et teie soovivi kuulda wotan. Pealegi on teie jutuaamine nüüd lõpetatud, sest et mul enam aega ei ole teie kõrwal siin oodata.“

„Serra hertsfog,“ nurus Asunta uueste — aga asjata. Ta pidi järele jätma, vähemalt selleks korraks, ja merewäe hospitalist lahkuma.

Ta wõis siiski oma tänaste tagajärgedega kaunis rahul olla. Just seda taskut, mida Felice temale kirjeldanud, oli ta nüüd hertsfogi käes näinud. Ta sedafama oli ka Massilli mõista andnud. Nüüd teadis ta vähemalt, kust neid kardetawaid kirjasi leida wõis, mida prefektil nii tungiwalt tarwis läks. Ja kõige otsemat teed tõttas ta prefekturi poole asja-loost Beatricele aru andma.

Hertsfog Ugo, kes Asuntaga ühtlasi merewäe hospitalist lahkus, wõttis wäljas woormehe ja käsits sõjaministeriumisse sõita. See oli tema otskohene ülemus. Seal pidi ta aru andma ja ühtlasi ka nahtasku ära andma. Wähemalt oli temale niisugune käst antud. Aga ise oli ta teisele otsufese jõudnud. Ta aimas, et tal määratu tähtsusega paberid, otse warandus, käes on ja arwas, et ta weel tänapäewani kuningaga palees kokapoisiks oleks olnud, kui ta omal eluajal muud poleks teinud, kui sõna kuulnud. Nii siis murdis ta ka nüüd sõidu peal nahtasku pitjarid ilma pikema jututa lahti ja hakkas suure põnewusega selle sifu uurima.

Kohe esimene kiri, mis tal kätte puutus, oli Beatrice kiri Massillile.

„Seda ma juba arwasin,“ ümises ta, kui allkirja näinud oli. „Nii siis on minu aimdus õige olnud!“ Ja tal ei tulnud enam mõttesegi seesuguseid kirjasi, mida ta ise weel paremine kui keegi teine tarwitada wõis, edasi anda. Peale selle leidis ta nahtaskust weel Messina kindluse ja sadama plaani, komitee lepingu eelplaani kindral Pinedoga, kaks Massilli ema kirja ja lõpuks weel ühe prefekt Liberio Romano kirja. Seda warandust oma käes nähes, lastis ta ennast kohe koju sõita, sõjaministeriumisse minemist kätti jättes.

Wawalt oli ta koju jõudnud, kui wiibimata kirjasi läbi lugema hakkas. Mis ta nendest leidis, oli rohkem, kui ta oodata teadnud. Ilmasi poleks ta uskunud, et prefekt nii awalikult Siitsilia rewolutšioni juhtidega ühendusesse on astunud, nagu see nüüd tema kirjast selgus. Ikka suurema tähelepanemisega luges hertsfog Ugo edasi ja edasi, wõidurõõmsalt endamisi mõeldes: „Nüüd on ta mul peos! Nüüd ei pääse ta mul enam! Nüüd on ta kadunud — wõi ta teeb, mis ma tahan.“

Tuntud Buddha usu munk Lennisson.
Wabatahtlikuna sõjawäljal.

Mitte uneski ei tulnud tal enam ette neid paberisi, mis teda seisukorra täielikuks peremeheks tegid, edasi anda. Nüüd wõis ta prefektilt seda wälja pressida, mida waremalt nuruma pidi. Ta wõib prefekti hukka saata, kui nende paberitega kuningaga juurde lähed, ja ta wõib teda päästa, kui need paberid tulesse wiskab. Prefekt oli nüüd tema ori, muud midagi. Ta nägi ennast juba waimus prefekti ees seiswat ja temale wõidurõõmsalt oma nõudmisi awaldawat. Nüüd wõeti teda kofilasena niihästi prefekti kui ka Beatrice poolt kahe käega wastu, pealegi kus Massilli elupäewad warstigi loetud on.

Minult üks pisike asi oli weel korraldada, nimelt, kudas küll kõige parem ja kindlam oleks kirjasi omale pidada ja oma kasuks tarwitada. Messinast saadud teate peale nõuab sõjaminister temalt neid kirjasi. Aga kõrwalepääsemiseks leiduks ju mõndagi teed. Kõigepealt wõiks ta sõjaministrile tähendada, et ta otskohese ülesande saanud neid kirjasi isiklikult kuningale ära anda. Oma isiklike läbikäimise tõttu kuningaga oli tal see wõimalik. Aga sellel lool oli üks fonks. Kui asjast kuningale teatataks, oleks hertsfog Ugo sunnitud kirjasi tingimata kuningale wälja andma, ja ka seda ei tahtnud ta. Enne kui ta oma eesmärgile polnud jõudnud, ei mõtelnudki ta nendest kirjadest lahkuda.

Siis aga jäi weel palju kergem ja lihtsam tee üle, kirjad ümber wahetada, teised asemele panna. Siis wõis hertsfog Ugo Massilli nahtasku rahulikult

Kasat. Prantsuse ajatirjast.

sõjaministrile edasi anda, muidugi peale selle kui ta Liberio Romano ja Beatrice kirjad, mis temale tarwis läksid, wälja oli wõtnud. Kindral Pinedoga polnud tal asja. See katsugu ise, kudas kaela filmusest wälja saab. Ka Massilli ema kirjad, Messina kindluse ja sadama plaanid olid temale wäärtuseta.

Ta pakkis need tähtsusetu kirjad nii siis jälle sisse ja pani taskule jultunult ise oma pitsarid peale.

Oli ta tasku sel kombel jälle korda seadnud, afus ta uueste sõjaministeriumi poole teele.

Wahpeal kätte jõudnud hilisest õhtutunnist hoolimata walitses uulitsatel suur elawus. Sgalpool seisid inimesed salkades ja wahete-wahel kostsid waljud hüüded, nii et hertsog Ugo raske ei olnud arwamisele jõuda, et midagi erakorralist sündinud peab olema, et rahwas politsei käredest ettewaatliffusest selles asjas hoolimata erutawaid uudiseid teada on saanud.

„Milazzo! Eviva Milazzo!“ kuulis ta mitmel korral hüüdeid, niisama ka: „Eviva Garibaldi! Eviva la Sicilia!“ Oli walitsus jälle ühe lahingu kaotanud? Ja oli Neapoli rahwale sellest jälle saladuslikul kombel teada antud, nagu wiimati Palermo ärawõtmisest? Milazzot teadis hertsog Ugo wäga hästi. See oli wäike linnake ühe poolsaare peal, nelikümmend kuni wiiskümmend wersta Messinast. Ta ruttas sõjaministeriumisse, sealt lähemaid teateid saada lootes.

Just kui ta sõjaministeriumi hoone kiwitreppidest üles astus, tuli temale üks tuttawa ohwitser, leitnant Casselli wastu.

„Üks sõna, Casselli!“ hüüdis ta temale wastu. „Mis on siis lahti? Mis asi ajab inimesed salkades

uulitsale ja paneb neid „Milazzo! Milazzo!“ karjuma?“

„Teie ei tea seda weel?“ wastas Casselli ruttu ja saladuslikult.

„Mis peaffin ma teadma? On jälle mõni wäike lahing kaodatud?“

„Wäike lahing? Hea oleks. Aga terwe kuninglik sõjawägi Sitsilias, üle kahetümnetuhande mehe, on Milazzo pealahingus löödud ja täielikult ära häwitatud.“

„Kas tõeste nii hull?“

„Sullem weel. Ma ei tea ülepea enam, mis meiest nüüd weel saab. Sitsilia on meil jäädawalt kadunud, see on kindel. Ja, teiseks, ei suuda ma mõista, kudas rahwas seda kõik teada saab. Aga jumalaga! Ma pean minema.“

Pittamisi ja mõtetes astus hertsog edasi. Sitsilia kadunud, mõtles ta, Kalabrias mäis — ei lähe wist kaua, kui ka Neapolis mäis lahti pääseb. Sgatahes oli nüüd wiimane aeg rutata, kes weel saaki tahtis saada. Muidugi ei olnud weel täieste kindel, kudas wõitlus wiimaks lõpeb. Hertsog Ugo teadis, et walitsusel Prantsuse- ja Preisimaaga abi ja toetufe asjus läbirääkimised käimas olid, aga Paris ja Berlin olid Neapolist kaugel, ja mine tea, kas neil seal kuigi palju himu on abiks tulla.

Sgatahes oli Milazzo hoop pörutaw. Loomusunnilikult tundis hertsog, et iga minut temale nüüd kallis oli. Weel täna pidi ta prefekti ja Beatricega kõnelema, muidu wõis ehk weel kõik hiljaks jääda.

Ta pääses kohe sõjaministri jutule, andis oma aruande ära ja pani nahttasku laua peale, ja lahkus siis ruttu jälle.

Kannapealt läks ta nüüd prefekturi, et oma asju seal joonde ajada. Ta ei tundnud enesel kohustust olewat ennast mõne kuninga wõi walitsuse pärast furnuks lüüa lasta. Ta tahtis rahus elada oma toredates mõisates, mis praegu küll weel prefekt Liberio Romano omad olid. Aga tal olid ju nüüd kõik tarwilikud paberid käes, mille abil ta prefekti sundida wõis. Nüüd ei olnud tal tagasilükkamist enam karta.

19.

Beatrice seisis oma toas ja näis ärewusest, mis wiimased päewad temale kaasa toonud, üsna wäsinud, julgusetu ja ahastuses olewat. Usunta, kes tale praegu oma külasäigust merewäe hospitalis teatanud ja Massilli käekäiku seal kirjeldanud, waatas tale osawõtlikult ja kahetsedes otja. Kui hea meelega oleks ta midagi troostivat ja julgustawat jutustanud, kui see asjaoludega kudagi kokku oleks sündinud. Aga praegu ei olnud ta kõige parema tahtmise juures midagi parata.

„Sa nägid siis Massilli nahttaskut hertsogi käes, Usunta?“ küsis ta lühikeste wahaja järele, mille puhul ta tardunult, ja meeleheite ilmega fenal näol, maha oli waatanud.

(Särgneb.)

Eesti sõjamehe laul.*)

Püüa ölal ja pabruid wõõl,
Ja puusa peal labidas ta,
Nii lähen mina werisel töö.
Mis saab, ei tea weel ma;
Nii otsin mina waenlase wäge,
Et wõidelda isamaa eest,
Ja warsti sealt pahempoolt mäge
Müün kuulda on metjateje seest.
Dõ pimeduse, waituse wahus,
Toob sõnumid ratsamees meil,
Ta omal on hobune wahus,
Ta ütleb: warsti wõitlus on teil!
Tasa annab meil komander käsu,
Ta ütleb: nüüd edasi kõit,
Seft waenlane teeb meil juurt mäsu
Nüüd lähme, meid wotab ju wõit!
Sai komander ütelnud sõnad,
Siis korraga kuulda oli paut,
Mul warijes teha ja jalad,
Ja maa siäse lõhtes juur aut.
Siis algas suur kuulide wurin,
Kõit maa see warijes all,
Külad põlesid, hirmus juur kärin;
Ma mõtlen: see põrgu on mull!
Mu kõrwal ju langeid mehed,
Nad wõitlefid isamaa eest;
Surnutehad, kus iial ja lähed,
Haawatud wigawad aukude seest.
Ei lestinud see wõitlus meil kaua,
Seft waenlane lööbub ju sai;
Ta andis küll mitmele haura,
Wõit siiski aga meile ju jäi.
Meie wõitfime waenlaselt wangid,
Suurtükid ühes kuulidega
Ja andfime mitmele jängid,
Rust enam nad tõusma ei jaa.

J. J. Joosep.

Poolamaal, 17. nowembril 1914.

*) Saratowit katsaretift meile saadetud. E. t.

Franz ja Willu tormisel ööl Karpatides.

„Di, Willu, see külm ja see nälg ja need Wene wäed, need wõtsid meilt Beremõshli, ja see nälg ja need Wene wäed, need wõtawad meilt Berlini ja Wieni!“

Lapse tarkus.

Armsale lapse südamele, armsale lapse mõistusele, armsale lapse tarkusele anname siin ruumi. See, mis ma teile jutustan, on lihtne kui elu ja tark kui igawik.

— Üks ohwitser jättis, sõtta minnes, perekonna koju: naise ja lapse, kuueaastase poisikesse.

Wiimastel õhtul enne ärasõitu mõtles ta kaua oma naise peale, sest naine oli tal ilus ja seni õnnelikku elu elanud, nii et tal kõik mured tundmata olid.

Ja nüüd korraga üffi jätta... teeb enesele meelegeit-mises wiimaks otja peale. Ja, waat', mis ta süda teda teha käsks.

Ta kutsus oma poja kabinetti, tõstis oma põlwele peale ja ütles: „Sa oled juba suur pois... Kuule! Sa saad minust aru. Ma sõidan ära ja jätan ema sinu hoole alla. Katsu teda igatemoodi lõbustada, et tal igaw ei oleks. Ma loodan sinu peale.“

Pois jaatas peaga, suudles isa ja jooksis siis ema juurde.

Sellest ajast on nüüd juba mitu kuud möödas, kui pill rong isa sõjawäljale wiis. Ta kirjutas sealt tihti.

Ja igalord tuletab ta poisile kirjas meelde: „Pea meeles, mis ma sind teha käsksin.“

„Mis käsks isa sind teha?“ küsis ema uudishimulikult, pois aga surub ema suu musuga kinni.

Tal on isa käst küll meeles.

Maewalt jääb ema mõnikord mõtlema ehk pillab ajalehe kahwatades põlwelele ja lasseb oma peakese langebda, tohe rebib pois teda kleitipidi ja ütleb:

„Ema, lähme mängima!“

Ja igatepidi katsub ta ema mängus lõbustada. Ja mis ta kõik wälja ei mõtle!...

Uga igalord ei lähe see tal heaste lorda. Ema mängib tihti hooletult. Ta jääb mõtlema, unustab mängu hoopis ära; ei kuule... .

„Emate, nõnda ei lähe! Peab päriselt mängima, nii kui isa mängis...“

„Isa!“ kats pisarat weeresid ema kahwatanud palefi mööda alla.

Pois suudleb ema: „Ma tean, ema, sa ei wõi... no hea küll... hakkame isast mõtlema. Minult kõwaste, waitides ei maksa.“

Ja nad hakkasid isast kõnelema ja oma mõtteid tema üle awaldama.

Nii mängiwad nad nüüd päew läbi.

—de.

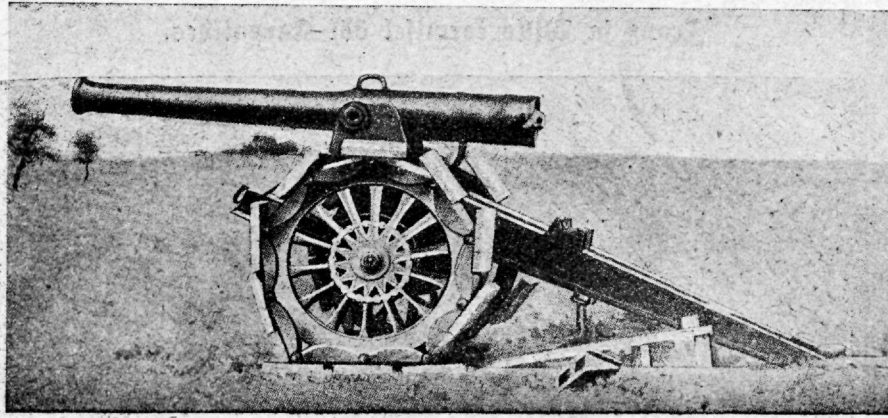
Kohtuhojast.

Kohtunil: „Tunnistage üles, et te enda naabrist luke warastafite! Siin on kümme tunnistajat, kes teid on näinud.“

Kaebealune: „Herra kohtunil, nemad waletawad! Ma wõin teile katkõmmend tunnistajat tuua, kes mind mitte ei näinud!“

E. R.

Meie Matfi järgmine (33.) sõjanummer ilmub 4. aprillil.

Prantfusse raske suurtükk.

Läbi maapealse pörgu.

XIV.

**Teekond haigemajasse. Zeppelin ja Surmasõlme-
Jüri äraandlik waimustus. Saladusline Poola
preili.**

(Saaremaa era-agenturi kaudu.)

Kui haruldast-illus oli täna Jumala ilmaka! . . .
Taewas oli selge ja puhas, nagu Preisi perenaise siin-
sels wärwitud piimapilt. Ainult kaks-kolm walget pilwe-
rünka olid piirita kauguses filmaringil näha ja needki olid
nõnda wäikesed, et nad ennem ujuwaid saialeiwa pätsi,
kui pilweid meeldetuletasid.

Pehme Preisi tuulele puhus aegamisi ja paitas õige
pehmelt, kuigi jahedalt meie pesemata nägu. Meie läti-
lätide kõrwad seisid trotslikult püsti ja ei teinud Saksja
tuulepuhanguteft suuremat wäljagi, — nagu tahaksid nad
igale wastutulejale preislasele öelda, et nad Põhjamaa
lumetuiskude ja õhusõidu jaoks on loodud, mitte aga nende
kodumaa pehme ilma ja niisuguse burshualse lõbu jaoks,
nagu sõit automobillil.

Õdeste, mõnus oli pärast kahepäewalist wangistust
Preisi saunas jälle wärsket õhtu sisse hingata ja taewa
tuulekeseft oma palgeid paitada lasta. Seda mõnusust
tundsid wist ka meie kõhud, kuna nad, kas wärsk õhu wõi
ladusa sõidu mõjul õige mitmehääliselt artat hakkasid
laulma . . .

Jüri wakis ja waatles hoolega ümbrust. Majad maan-
tee ääres olid kaunis nägusad ja andsid preislaste jõukuseft
tunnistust, kuid majades, majade ees uulitsal ja maanteel
— igalpool, kuhu filmad löid, paistsid ainult raudristidega
ja wafkiwritega soldatid, moonawankrid ja muud sõjalised
kraamid, aga mõnda Preisi „nibunikateft“ — mitte ku-
sagil! . . .

Juba paistawad kauguses Saksja sõjawäe-laagri telgid,
suurtükkide tumedad kogud ja eemal nende taga sinaw mets.

Külalt wälja jõudes, ütles oberst-leitnant Mutterkorn
autojuhile midagi kõrwa sisse. See kiirendas sõitu ja warsti
olime juba üsna sõjalaagri lähiduses.

„Mi sa paganas! . . .“ pööras korraga Jüri minu poole:
„Mis te selleft loost arwate, kui teeksin õige Preisi poistele
tagast paar tükki kullasse ära ja asufin ise ette puki? . . .
N? . . . See auto paistab õige tena riist olewat.“

„Jätke, kui wõite,“ wastasin mina. „Praegu pole iga-
tahes mitte paras filmapilk. Sage maailm ja wägesti kõik
kohad täis — meie langeltme filmapilk lõksu. Rannatame
parem, ehk tuleb mõnusam filmapilk.“

Jüri õhtas ja wajus endist wiisi mõttesse.

Ma pigistasin filmad kiini ja
katsufin kodumaast unistama hakata.
Waewalt-waewalt olin ma oma mõtte-
eietusega Tallinna kontserdiaia era-
kabinetti magusa-lõhnalise pörsaprae
juurde jõudnud, kui Jüri mulle
nõnda walustaste küünarnukiga külje-
kontide wahele tõukas, et ma pea-
aegu karjuma pidin hakkama.

„Näe, näe! . . . Wahtige, mis
seal on?“ kriiskas Jüri, autos püsti
karates ja näpuga ettepoole õhtu
näidates: „Õh sa taewas ja Tartu-
maa — see on ju meie oma armas
kallis zeppelin ise, mis seal metfa
latwade kohal walendab! — Tema,
näh! . . . Waadake siis! . . . Sei, hei,
herr leitnant! Wartenfi, wartenfi . . .
unser Zeppelin is ta! . . .“

Mutterkorn teeras enese kohku-
nult ümber, waatas korra Jüri otsa
ja pööras siis minu poole:

„Mis see lahti on? . . . On ta,
waenekene, hulluks läinud? . . .“

„Ei wist,“ wastasin mina kaunis nõrga häälega. „Pole
wist muud midagi, kui haiglane unistamine hingeliste põ-
rutuste tagajärjel.“

„On, on . . . tõepoolest on!“ karjus Jüri nagu hullu-
meelne edasi ja tippus wägise autoft wälja kargama. „Ku-
rat, ega's te ometi pimedad ole, et ei näe zeppelinigi?! . . .“
Ma filmasingi ka zeppelinini, kuid külm mõistus andis
mulle nõu selleft waikida ja ka Jürit rahustada.

„Ärge unustage, sõber,“ ütlesin ma Jüri-
le noomiwalt, „et meie praegu wangid ja pealegi haiged oleme —
— haige inimene ei tohi niimoodi kõwaste rõõmustada, see
rikuts terwe me supi ära.“

Jüri jäi waid ja langes järsku nõrgalt auto patjade
peale tagasi.

„Deh! . . . Ai-ai-ai . . . Do-oo zeppelin, o zeppelin . . .“
õhtas ta niisuguse waluga, mis isegi kiwid, kui neid tee
ääres kufagil oleks olnud, kšendama oleks pannud.

„Waene pois!“ kahetses von Mutterkorn kaastundlikult.
„Kahetse aga peale!“ hirwitas Jüri tashiluteft enesele
hademesse, „Müüd ma tean, kus mu wa' wennas seisab, ja
enne kui päike teist korda teie äraaetud Preisiimaad wal-
gustab, oleme meie juba üle mägede . . . oeh . . .
ai-ai-ai . . .“

„Kas see aga nõnda ruttu läheb,“ kahtlesin mina.
„Dooh . . .“ õhtas Jüri. „Näete ju isegi, kus ta seal
walendab, nagu peigmees walmis oma pruudile . . . Di,
kurat, kui ma aga wändad korra pikku saaks! . . .“

Ja Jüri jäi, nagu kiwinenud, üffsiilmi zeppelinini poole
wahtima.

Auto weeres müdisedes edasi.

Leitnant von Mutterkorn wahtis tõsifelt oma ette. Ta
näis misti asja üle iseenesega aru pidawat. Weidi aja pä-
rast näis ta otsusele jõudnud olewat ja andis autojuhile
käsu otseteed laagrisse sõita.

Ümbes paari minuti pärast peatas auto kesh laagrit
telgi ees, mis ennaft teistest oma suuruse ja filmapaistwa
wälganagemise poolest märtsa ära eraldas.

Leitnant von Mutterkorn kargas kerge hüppega autolt
maha ja läks kergel sammul telgi sisse.

Ümbes paarikümne minuti pärast tuli ta jälle wälja ja
andis meile karmi häälega käsu:

„Korraldage endid! Kaiserlik kõrgus kroonprints ise
saab teid armulikult üle kuulata tahtma.“

„Taga toredamaks asjad lähewad . . . ai-ai-ai . . .“
šõnas Jüri, minu poole pöörates.

„Rannatust, Jüri!“ wastasin mina.
„Deh . . . jah . . . saan heatahtlilist katsuda püüdma,“
hirwitas Jüri.

Telgist tuli pikk, kõhn noprifand misti sõjaillema uni-
wormis wälja. Leitnant von Mutterkorn ajas enese sirgels,
nagu oleks ta arssina alla neelanud.

Noorherra seadis omale monokli paremasse filmaanku ja sammus siis umbes samasuguse konnaatuga, nagu kull kanu piiludes, meie auto juurde.

"Ah, need samad ongi meie uued alamad, meie Ostsee provinzi?" küsis noorherra kriitstawa nutuhäälega.

"Jah, keiserlik kõrgus."

"On nad väga haiged?"

"Herra ajakirjanik ei ole nii väga, aga herra pilot . . ."

"Mehaaniker ja autojuht von Salto-Mortale . . ." torfas Jüri waele.

"Wabandage! . . . herra pilot on aga ganz kaput — mina kardan, kõrgus, et teda ha'gemaja asemel hullumajasse tuleks saata. Ta on nii nõrk ja näeb ainult oma zeppelinini . . ."

Jüri tegi niisuguse liigutuse nagu tahaks ägedalt wastu waidlema hakata, kuid tubli müks minu poolt temale küljekontide waele sundis ta waikima.

"On nad läbi otsitud?" küsis kroonprints.

"Hoidke oma uurikett ja paberosstos!" ütles Jüri mulle sofnal kõrwaauku.

"Ja teie oma browning!" tuletan mina Jürile meelde.

Jüri käsi libiseb parempoolsesse püksitasku ja teisel silmapilgul — auto padja alla.

"Wististe, kõrgus. Nad olid juba kaks päewa enne seda wabeljuhtumist wangis," rapotelib von Mutterkorn.

"Siiski — ma tahan nad ise läbi otsida, parem karta kui kahetseada," tähendab kroonprints ja astub kaks sammu lähemale.

Mina ulatafin oma kirjamape kõige täiega kroonprintsi kätte ja ajasin käed piisti — tähets, et mul läbiotsimise wastu midagi ei ole.

"Eh pin krant . . . seer krant . . . oeh . . ." ägab Jüri ja wenitab ka oma käed nõrgalt, nagu muhamedlane palwetades, taewa poole.

"Teil ei ole midagi kahtlast?"

"Midagi, kõrgus."

"Aga siin mapis?"

"Ajakirjaniku tarbeasjade tagawara, kõrgus."

"Ja teil?"

"Mul pole sedagi, mis temal on, kõrgus. Minu zepelin . . . kõrgus, ärge seda molka pistke, Jumala eest! . . . Näe — — — oeh . . . ai—ai—ai . . ." algas Jüri sõna sabast kinni kähmates.

Kroonprints lasi aga meie tõestamistest hoolimata siiski oma peened, kondised sõrmed üle meie taskute libiseda, kusjuures parema käe esimene sõrm kaunis tugewaste minu uuriketi taha kinni jäi, ja ütles siis ametlikult:

"Wõite sõita. Täna jätan ma nad maha lastmata — seni kui paberid läbi on waadatud. Wiige nad niiid kas haigemajasse wõi hullumajasse — kumbasse tahte, aga kui mul neid tarwis on, siis toote nad mu kätte. Kuulsite?"

"Kuulen kustu, kõrgus."

"Siis — mars!"

"Kuulen kustu, kõrgus."

Läbiotsimise tseremonia oli läbi. Leitnant von Mutterkorn tegi sõjameheliku kumarduse ja kargas auto peale.

"Hoidke aga neid hoolega!" hüüab weel kroonprints järele ja — auto algab uueste oma ühetoonilist wõrinat.

"Wõta näpust! Külap me iseendid juba hoida mõistame — ära kardada midagi! . . ." ümises Jüri hirwitades ja kobab käega padja alt, mispeale browning jälle oma endise kohale — parempoolsesse püksitaskusse libiseb.

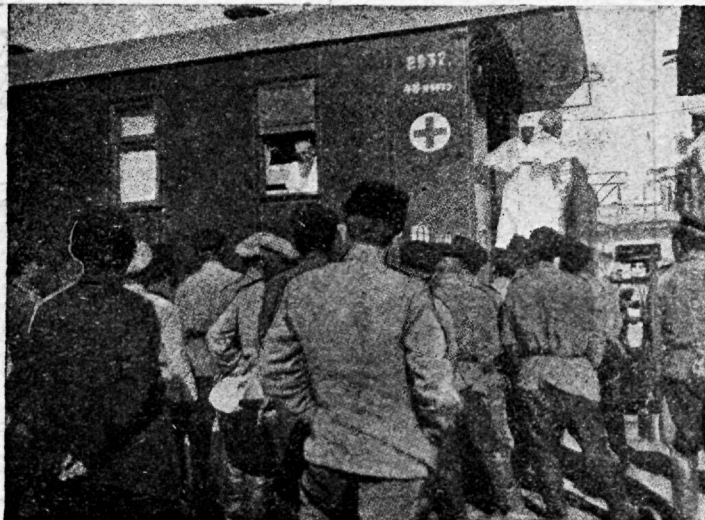
Autojuht teeb järsku teeru. Ja nüüd läheb meie sõidukurs otse metsa poole, mille ääres meie zeppelin, nagu kottas, kellel jalad kinni seotud, wabaduse järele igatseb.

Meie sõidame üsna zeppelinini juurest mööda.

Zeppelinini läheduses satub Jüri kirjeldamata ärewusesse. Summalt sirutab ta oma käed wälja ja wahib zeppelinini niisuguste pilkudega, nagu kihlatud peigmees ämma selja tagant tiitre magamisetoa üst . . .

Sügaw, kirgline ohke tungib Jüri rinnust, kuid auto lendab zeppelinist mööda . . . kitsale metsateele ja . . . edasi, ifta edasi . . .

Juba jõuame paksu metsa waele. Ühte männik kerkib mõlemil pool nagu sein taewa poole. Midagi luulelikku,

Sanitarrong Galitsias.

midagi pühalikku on siin, mis ifegi surma, wangistuse ja elumured sootuks ära sunnib unustama. Ahnelt neelan ma täie kopsuga kofutawat waigust lõhna fiske.

Jüri aga muheleb ja surub kätt masinlikult püksti taskusse.

"Noh, kas kõrwetan ä'ä wõi? . . ." küsib ta uueste sofnal.

Suure waewaga suudan ma Jürile selgeks teha, et von Mutterkorn meie midagi halba pole teinud, waid ennem head ja et selja tagant salaja ka oma waenlast tappa alatu tegu on.

Ei tea, kui palju minu sofn Jüri mõtte teostamist oleks takistanud, kui mitte Mutterkorn järsku oma lahet nägu meie poole poleks pööranud ega meiega juttu westma hakanud.

"Rõõmstage, mu herrad," ütles ta väga sõbralikul toonil. "Umbes wie — tuue minuti pärast oleme meie päral. Ma annan teile oma ausõna, et teil seal ülihea saab olema — olen ise läbielanud ja tean, et panni Pototskaja teie eest paremine kui taewa ingel saab hoolitsema."

"Kes see panni Pototskaja on?" küsisin mina tagasiurumata uudishimuga.

"Keegi Poola preili, kes siin juba kolmandat kuud halastaja õena töötab. Kust ta siia tekkis ja kes ta on, seda ei tea keegi, ka mina mitte, ehk ma küll terve kuu aega siin rawitsufel olen olnud."

"Kas tal rummi on ka?" pahwatas Jüri oma südame põhjust.

"On, on . . . Ma ütlen ju, et kõiki on. Olge aga rahulikud!" ütles Mutterkorn ja kastas autojuhti kiiremine sõita, et meie ennem päralt jõualstme.

Mõne minuti pärast peatasimegi suurepäralise herras-maja trepi ees, mille küljes Punase Risti lipp lehwis.

"Stop!" hüüdis leitnant.

Ja meie hakkasime pikkamisi autoost wälja kobima.

Breedit Lõht.

Ilmus trükitst uus raamat lugupeetud Nooresoo kirjawarast
Merepildid.

Sind 15 kop.

"Seaduse" kirjastus, Tallinnas.

Ilmus trükitst

Dr. Faust

tema elulugu, imetead ja sõit pörguse. Sind 30 kop.

"Seaduse" kirjastus.

Türk sõjajumalale: „Äta mind koormamast, oo Mars, — surmani rõhud!”

Mars: „Mida warem sured, seda kergem saab sul muld olema.”

Austria sõldati kiri oma emale.

Kallis ema! Tulen sulle kõnelema, kudas mina läbi päewad-ööd teen wenelaste wastu oma tööd; aga nad siiski ära ei wäsi, sest nähtawaste on neil õige tugew käsi: kui haarawad korrald nad meie ümbert kinni, ega siis pole nalja, kas nuta wõi pinni. Ka kuulirahet sajab laela ojana. Oh, oleks ma ilma tulnud wenelase pojana, siis poleks mul itaigi sarnast häbi olnud, et waenlase eest oleksin plehtu pannud. Niisid see sugugi uudis ei ole, waid mõtlen: küll on see sõda aga kole!

Kas oled kuulnud, mu armas mamma, et Willemi tahtakse hullumajasse panna? Ka Franz-Joosepil lugu olla hoopis paha, sest Willem tahab üle lüüa tema naha; nimelt tahab Trienti itallastel anda, kuid Franz-Joosep rõhunud Willemi kanda ja ütelnud: „Ei seda ma anna! Sa tahad selle ka pintsliksse panna!”

Oh mamma, ega sul pole aimugi, kudas wenelased peksawad türklasti nii toledaste, et Enwer-pasha ei saawat enam sugugi magada: ta ööfel peab waimusti nägema, kes tahtwat teda surmata. Ta südametunnistus teeb wist käre, sest ta andis ju oma rahwa ära.

Muud uudist mul seekord pole ütelda, kuid aiman, et täna saame kolkida jälle wenelaste käest, kes meid alati löönud, mis ime ei ole, sest meie pole sõõnud ju mitmel päewal iwagi. Oh! pääfeks ma wangi lord ometi!

Niisid Jumalaga, mammake,

Sind terwitab su Karlite.

Imelik küsimus.

Üliõpilane (lektitori saades): „Waadake, emand Müller, sellest raamatust wõidakse küll teada, mis tahtetakse.”

Emand Müller: „Di! Waadake siis, millal ma teilt üürivõla kätte jaan!”

E. N.

Wassalis.

Talumees (piletimüüjale): „Lubage pileti!”

Piletimüüja: „Kuhu?”

Talumees: „Kõju!” E. N.

Meie kerjusjed.

„Teie olete päris terve, ja terwetele ma armuandi ei anna.”

„Herra, kas ma siis teie kopika pärast pean enda jalad ära raiuma?” E. N.

Kala tahab ujuda, härg tahab juua.

Kaks wõdrast istusid wõdrastemajas; esimene oli isand, teine lihtne talumees. Isand tellis endale kala, talumees — härjapraadi. Pärast jõuti tellis isand klaasi wiina ja tähendas: „Kala tahab ujuda!” Kuu talumees jeda kuulis, palus ta ka klaasi wiina ja ütles uhke näoga: „Härg tahab juua!” E. N.

Ainult täiealistele!

Abielu ajalugu. Sulga piltidega. Hind 50 kop. Abielu arenemine ja tema seisukord wanal hallil ajal ja meie päewil kõigi maailma rahwaste juures. See raamat on oma siisu poolest väga huwitaw.

Abielu piibel. Ainult meestele. Hind 1 rbl. Nooredmehed ja ka abielus oljad, lugege see raamat tingimata läbi, sest see on elutarga mehe kirjutatud. Naisterahwaid palume mitte liiga palju wihastada, tõde on paljudele walis kuulda.

Mis on naisterahwale lubatud, kui ta armastab. Hind 50 kop. Siis lühidalt: Mis on naisterahwal lubatud, kui ta armastab. Plikaohu neiu ja noor neiu. Wõrgutamine ja keelepeksmine. Häbelikkus ja lihahimu. Kõmbed, pruugid, naisterahwa olek. Pruudi põlw. Abielu. Naiste nõuded. Wallalised ja abielus naisterahwad. Naiste liikumine ja naisõiguslased. Naisterahwa silit ja aateline õigus. Meesterahwa igatsus ja naisinimesest. Kudas waimineb naisterahwas meie päiwil. Naisterahwa eelarwamised. Kudas naisterahwas ennast kõidab ja lahutab. Suur küsimus.

Kudas naisterahwad armastawad. Hind 50 kop. Siis muu seas: Kolm aastab abielus. Don Juan hooaja kawaler. Häbitunne. Nunne kiri. Enne surma. Wiimane armuke. Armukadedus. Armastuse astmed. Au küsimus. Loatüdrulu truuus. Mitmesuguste iseloomude tõetruu kirjeldus.

Naisterahwa iludus. Dr. Fr. Kraus. Hind 1 rbl. Käigud iluduse riigis. 70 nägusa neiu päewapildiga, paljudest rahwustest. Seletus naisterahwast. Jufate naisterahwaste ihu, silmad, juuksed, pea, põsed, kõrwad, nina ja huuled. Kudas ilusad naisterahwad suudlewad.

Sädaõhtlikud eluaastad. Ühe elutarga naisterahwa päewaraamat ja kirjad. Hind 60 kop.

Caada igast raamatukauplusest. Pealadu Teaduse raamatukauplus, Harju ja Niitli wrl. nurgal 46/15, fiskeäiti Niitli uul.

„Meie Matfi” aastatelliid saawad hinnata kaasa:

Seinakalender 1915. Teaduse tähtraamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosefe raamat — 2 r. Elutungi awaldufused — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kofk — 1 r.

Raasanded, wäljaarwotud seni weel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnused,” saadetakse kobe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Kuudewitist tellijad saawad kaasanded ofataupa.

Järelehtud „Meie Matfi Lihawõtte Albumi” eest hoiatame!

Асс. редакторъ. Выходитъ редакторъ Яковъ Яаконовъ. Редакторъ А. Крейсбергъ. Выходитъ редакторъ Я. Мани. М. Спиритъ тилл, Tallinnas.